

**TRIBUNAL TAL-APPELL
GHALL-KOMPETIZZJONI U GHALL-KONSUMATUR**

**ONOR. IMHALLEF MARK CHETCUTI LL.D
Prof. Lino Briguglio**

Illum it-Tlieta, 4 ta' Ottubru, 2016

Nru. 1

Vertenza Nru. 1/2013

Ufficcju ghall-Kompetizzjoni Gusta

vs

Korporazzjoni Enemalta u b'nota tas-26 ta' Frar 2015 Enemalta plc assumiet l-atti tal-vertenza minflok il-Korporazzjoni Enemalta, Liquigas (Malta) Limited, Association of the General Retailers and Traders, John Borg, Emanuel Bugeja, Simon Buhagiar, Michael Camilleri, Aronne Camilleri Muscat, Lennie Caruana, Francois Cassar, Fernando Cremona, Albert Cumbo, Carmel Cutajar, Anthony Debono, Silvio Debono Galea, George Debono, Benny Desira, Keith Desira Delia, David Fenech, Carmel Formosa, Emanuel Grech, Rene Grech, Brian Magro, Kevin Magro, John Marmara Dalli, Charles Meli, Kenneth Mifsud, Willie Mifsud, Mario Polidano, Mariella Said, Mario Sant, Raymond Sarcia, Paul Spagnol

It-Tribunal

Ra r-rapport tal-Ufficcju ghall-Kompetizzjoni Gusta ("l-Ufficcju") bir-rizultanzi tal-investigazzjoni koncernanti s-suq tad-distribuzzjoni bieb bieb tal-*Liquefied Petroleum Gas* ("LPG") fic-cilindri tal-gass, datat it-3 ta' Jannar 2013 ("ir-Rapport");

Ra n-noti spjegattivi mressqa mill-partijiet;

Ra l-verbal tad-29 ta' Jannar 2014 fejn il-vertenza tkomplet bit-Tribunal kompost biss mill-President u membru wiehed;

Ra l-atti kollha;

Ra l-verbal tat-12 ta' April 2016 fejn il-kawza thalliet ghas-sentenza;

Ra n-noti ta' sottomissjonijiet mressqa mill-Ufficcju; l-Korporazzjoni Enemalta ("Enemalta"); Liquigas Malta Limited ("Liquigas"); u John Marmara, Rene Grech, Carmel Formosa u Brian Magro;

Ikkunsidra

Illi r-Rapport gie konkluz in segwitu ghal investigazzjoni maghmula mill-Ufficcju wara allegazzjoni mressqa mill-Liquigas fir-rigward tal-*Standard Agreement* tal-1992 koncernanti x-xiri esklussiv tac-cilindri tal-LPG. Ir-Rapport ikopri l-perjodu bejn l-1 ta' Mejju 2004 u t-3 ta' Jannar 2013. Liquigas allegaw li kull distributur tac-cilindri tal-LPG f'Malta jopera a bazi ta' dan l-*Standard Agreement* konkluz originarjament bejn l-Enemalta u kull distributur individwali (jew il-predecessuri tieghu), fejn kull *Standard Agreement* hu identiku ghal kull distributur, bl-eccezzjoni tat-territorju allokat ghad-distributur partikolari, u liema ftehim jiggaded awtomatikament kull sena u permezz ta' liema d-distributori nghataw koncessjoni sabiex jiddistribwixxu c-cilindri tal-LPG bieb bieb fit-territorju partikolari fil-granet u ai termini tal-istess ftehim;

Illi Liquigas allegat li l-klawsoli 1(a) u 9 tal-*Standard Agreement* huma antikompetittivi in kwantu permezz taghhom giet maqbula d-distribuzzjoni esklussiva tac-cilindri tal-LPG f'territorji partikolari li flimkien jiffurmaw it-territorju kollu ta' Malta u Ghawdex u b'hekk kull distributur nghata protezzjoni territorjali assoluta, u fl-istess hin jezisti ftehim jew prattika miftiehma bejn id-distributori sabiex jirrispettaw it-territorju ta' distribuzzjoni ta' xulxin, li jista' jigi varjat biss bil-kunsens espress bil-miktub tad-distributori kkoncernati;

Illi l-Ufficcju ssottometta li fit-28 ta' Novembru 2008, ai termini ta' ftehim milhuq bejn l-Enemalta u l-Liquigas, il-Liquigas akkwistat in-negozju tal-Enemalta relattiv ghad-distribuzzjoni u l-provvista tal-LPG u b'hekk b'effett mill-1 ta' Frar 2009 assumiet l-obbligi kollha tal-Enemalta f'dan ir-rigward, inkluz dawk rizultanti mill-*Standard*

Agreement. Ghalhekk l-Ufficcju jsostni li mill-1 ta' Mejju 2004, u cioe' meta l-Enemalta giet soggetta ghall-Att dwar il-Kompetizzjoni ("l-Att"), sal-31 ta' Jannar 2009, u cioe' sat-trasferiment tan-negozju lill-Liquigas, l-*Standard Agreement* bejn l-Enemalta u d-distributori kien bi ksur tal-Arikolu 5 tal-Att u l-Artikolu 101 tat-Trattat dwar il-Funzjonament ta' l-Unjoni Ewropea ("TFUE"). L-Ufficcju jsostni wkoll li bl-istess mod, mill-1 ta' Frar 2009, u cioe' mit-trasferiment tan-negozju lill-Liquigas, sal-21 ta' Jannar 2011, u cioe' meta l-Liquigas b'mod ufficjali nfurmat lill-Ufficcju li kellha dubji serji dwar il-legalita' u l-validita tal-*Standard Agreement*, il-Liquigas u d-distributori kienu wkoll qed jagixxu bi ksur tal-Arikolu 5 tal-Att u l-Artikolu 101 tat-TFUE in kwantu baqghu jagixxu ai termini tal-*Standard Agreement*;

Illi l-Ufficcju jsostni li l-imgieba tal-General Retailers and Traders Union (GRTU) bhala ghaqda ta' intraprizi li hadmet sabiex izzomm l-*status quo* fis-suq rilevanti billi serviet bhala forum sabiex id-distributori jaqblu u jzommu l-agir anti-kompetittiv taghhom u billi harget direttivi li bihom ordnat l-irtirar tad-distribuzzjoni tac-cilindri tal-LPG bieb bieb, li gew implimentati mid-distributori, u billi harget diversi stqarrijiet pubblici, tikkostitwixxi decizjoni ta' ghaqda ta' intraprizi li agixxiet bi ksur tal-Arikolu 5 tal-Att u l-Artikolu 101 tat-TFUE;

Illi ghalhekk, ir-Rapport tal-Ufficcju jikkonkludi:

1. Illi l-*Standard Agreements* ghandhom jigu ddikjarati *ipso iure* nulli u mhux esegwibbli skont l-Artikolu 101 (2) tat-TFUE u l-Artikolu 5 (2) tal-Att minhabba l-fatt illi fihom klawsola ta' distribuzzjoni esklussiva li taghti protezzjoni territorjali assoluta u l-implimentazzjoni fil-prattika ta' arrangament ta' taqsim tas-suq li jista' jaffettwa l-kummerc bejn l-iStati Membri u li ghandhom bhala l-ghan taghhom il-prevenzjoni, ir-restrizzjoni jew id-distorsjoni fi hdan is-suq intern, partikolarment f'Malta;
2. Illi l-agir tad-distributori zgur baqa' ghaddej fid-data ta' meta nhareg ir-Rapport, u cioe' mill-1 ta' Mejju 2004 sat-3 ta' Jannar 2013, u d-distributori agixxew bi ksur tal-Artikolu 101 TFUE u l-Artikolu 5 tal-Att peress li kienu parti minn ftehim wiehed globali, jigifieri l-*Standard Agreements* u l-prattici miftiehma li setghu jaffettwaw il-kummerc bejn l-iStati Membri u li kellhom bhala l-ghan taghhom il-prevenzjoni, ir-restrizzjoni jew id-distorsjoni tal-kompetizzjoni fi hdan is-suq intern, partikolarment f'Malta;

3. Illi ghall-perjodu bejn l-1 ta' Mejju 2004 sal-31 ta' Jannar 2009, L-Enemalta agixxiet bi ksur tal-Artikolu 101 TFUE u tal-Artikolu 5 tal-Att, billi kienet parti mill-*Standard Agreements*;
4. Illi ghall-perjodu bejn l-1 ta' Frar 2009 sal-21 ta' Jannar 2011, Liquigas agixxiet bi ksur tal-Artikolu 101 TFUE u l-Artikolu 5 tal-Att billi kienet tiffirma parti mill-*Standard Agreements*;
5. Illi l-agir tal-GRTU zgur baqa' ghaddej fid-data ta' meta nhareg ir-rapport, u cioe' mit-23 ta' Dicembru 2010 sat-3 ta' Jannar 2013, u l-GRTU bhala ghaqda tal-intraprizi, agixxiet bi ksur tal-Artikolu 101 TFUE u l-Artikolu 5 tal-Att, permezz ta' decizjoni li ttiehdet minn ghaqda ta' intraprizi li tista' taffettwa l-kummerc bejn l-Istati Membri u li ghandha bhala l-ghan taghha il-prevenzjoni, ir-restrizzjoni jew id-distorsjoni fi hdan is-suq intern, partikolarment f'Malta;

Ikkunsidra ulterjorment

Illi l-Enemalta sostniet li l-*Standard Agreements* tal-1992 kienu jikristallizzaw il-prattika precedenti ghal diversi snin u kienu jirriflettu s-sitwazzjoni fiz-zmien li fiha gew ifformulati u cioe' meta l-Enemalta riedet tirregola s-suq, tiprotegi l-konsumaturi billi taccerta ruhha li qed jinghata servizz xieraq u kif ukoll tiehu hsieb l-attivita' kummercjali taghha. L-Enemalta spjegat li waslet ghal tali ftehim a bazi ta' Prattici gia stabbiliti u tan-necessitajiet socjali u legali ta' dak iz-zmien u dan qabel ma giet stabbilita' l-Awtorita' ta' Malta Dwar ir-Rizorsi (MRA), li llum tirregola u tissorvelja r-rizorsi tal-energija, u qabel id-dhul fis-sehh tal-Att. L-Enemalta sostniet li ghalhekk, gia la darba giet stabbilita l-MRA fis-sena 2000 hi ma baqatx tirregola s-settur in kwistjoni u ma baqatx tohrog licenzji u kwindi ma kienx aktar il-kompitu taghha li tidderigi d-distributuri u tordnalhom liema distretti jservu;

Illi l-Liquigas taqbel mar-Rapport fejn dan jikkonkludi li l-*Standard Agreements* jiksru d-disposizzjonijiet tal-Att u li l-agir tal-GRTU kien wiehed antikompetittiv, pero' l-Liquigas issostni li hi qatt ma kienet parti mill-*Standard Agreements* u li mill-bidu nett iddistakkat ruhha mill-istess. Il-Liquigas issottomettiet li dan jirrizulta min-negozjati li wasslu ghall-iffirmar tal-varji kuntratti bejn il-Liquigas u l-Enemalta, matul liema l-Liquigas insistiet li tinghata licenzja ghad-distribuzzjoni u li din kienet kundizzjoni essenzjali ghaliha, liema licenzja fil-fatt inghatat u ghalhekk il-Liquigas issostni li

kienet kontra l-esklussivita' in kwistjoni. Liquigas sostniet ukoll li hi qatt ma rrispettat it-territorji stabbiliti permezz tal-*Standard Agreements* tant illi kienet bdiet tohrog bit-trakkijiet taghha sabiex tbiegh il-prodotti taghha bis-sahha tal-licenzja moghtija lilha, sa kemm uhud mid-distributuri ibblukkaw fizikament l-entrata tal-impjant tal-Liquigas. Il-Liquigas qalet ukoll li ma kien hemm l-ebda surroga favur taghha tad-drittijiet u l-obbligi tal-Enemalta rizultanti mill-*Standard Agreements* u li ma saret l-ebda novazzjoni da parte taghha tal-istess ftehim. Il-Liquigas sostniet li l-GRTU hi konxja tal-fatt li l-ftehim qatt ma gie novat u ghalhekk sa mit-trasferiment tan-negozju mill-Enemalta fl-1 ta' Frar 2009, il-Liquigas iddistakkat ruhha mill-*Standard Agreement* u kien hemm '*public distancing*'. Il-Liquigas issottomettiet ukoll li ppruvat tikkonkludi ftehim mad-distributuri u saru diversi laqghat f'dan ir-rigward u gie anke abbozzat ftehim, pero' d-distributuri (salv xi whud) u l-GRTU m'accretawx tali ftehim gdid u baqghu jinsistu li jibqa' vigenti l-ftehim mal-Enemalta;

Illi d-distributuri kollha mertu ta' dawn il-proceduri, bl-eccezzjoni ta' John Marmara, Rene Grech, Carmel Formosa u Brian Magro, sostnew illi l-*Standard Agreement* effettivament jikkostitwixxi licenzja moghtija lilhom jew lill-ante kawza tagghom mill-Enemalta *qua* regolatur dak iz-zmien, permezz ta' liema kull distributur hu obligat li jqassam ic-cilindri fit-territorju kollu lilu assenjat u dan fl-interess tal-konsumaturi, speccjalment dawk vulnerabbi. Id-distributuri jsostnu li bis-sistema prezenti l-konsumatur altru milli hu ppregudikat, izda jgawdi mill-aqwa xenarju possibli in kwantu d-distributur hu obligat li jwassal ic-cilindru wara l-bieb; id-distributur iwassal l-prodott taz-zewg operaturi li hawn bhalissa fis-suq; filwaqt li l-prezz massimu hu stabbilit mill-MRA;

Illi d-distributuri John Marmara, Rene Grech, Carmel Formosa u Brian Magro ddikjaraw li huma jaqblu mar-Rapport limitatament in kwantu gie konkluz illi l-GRTU kienet qed tagixxi b'mod antikompetittiv. Huma sostnew ukoll li rregolarizzaw il-posizzjoni tagghom hekk kif giet migbuda l-attenzjoni tagghom u ddisassocjaw ruhhom minn mal-GRTU b'mod immedjat b'effett minn Novembru 2011, iddistakkaw ruhhom mid-distributuri l-ohra u sussegwentement irrizenjaw formalment minn mal-GRTU. Fil-fatt huma ma ppartecipawx f'azzjonijiet tal-GRTU jew tad-distributuri l-ohra. Dawn id-distributuri kkonfermaw ukoll li l-Liquigas ppruvat tikkonkludi ftehim

gdid mad-distributuri kollha pero' huma kienu l-unici distributuri li riedu jikkonkludu tali ftehim gdid;

Illi l-GRTU ddikjarat li ma taqbilx mal-kontenut tar-Rapport u sostniet li hi kienet qed thares id-drittijiet tal-membri taghha naxxenti *ex-contractu* mill-*Standard Agreement*. Il-GRTU sostniet ukoll li hi taqbel mas-sottomissjonijiet tas-distributuri, bl-eccezzjoni ta' John Marmara, Rene Grech, Carmel Formosa u Brian Magro u taqbel ukoll perfettament ma' dak li inghad mill-Enemalta, u cioe' li *qua* regolatur l-Enemalta kellha d-dritt tissalvagwardja d-distribuzzjoni tac-cilindri bl-ghan ukoll li jigi moghti servizz lill-konsumatur;

Ikkunsidra ulterjorment

Illi analizzati l-provi u s-sottomissjonijiet kollha mressqa, t-Tribunal jaqbel mar-Rapport fejn dan jikkonkludi li l-*Standard Agreement*, partikolarment klawsoli 1(a) u 9 tal-istess, u l-imgieba tad-distributuri u l-GRTU huma bi ksur tal-Artikolu 5 tal-Att u l-Artikolu 101 tat-TFUE. Fl-ewwel lok, id-distributuri u l-Enemalta, bhala l-partijiet fl-*Standard Agreements*, jaqaw fid-definizzjoni ta' 'intrapriza' ai termini tal-Artikolu 2 tal-Att in kwantu 'persuni' li qed jagixxu bi skop kummercjali, filwaqt li l-GRTU hi 'ghaqda ta' intraprizi' ai termini tal-istess Artikolu in kwantu korp ta' persuni kostitwita bl-ghan li tippromwovi l-interessi tal-membri taghha;

Jirrizulta li bis-sahha tal-*Standard Agreements*, kull distributur inghata d-dritt esklussiv li jiddistribwixxi cilindri tal-gass LPG f'territorju partikolari stabbilit ai termini tal-ftehim relattiv ghal tali distributur, fejn permezz ta' liema *Standard Agreements* fl-assjem taghhom inghatat protezzjoni territorjali fir-rigward ta' Malta u Ghawdex kollu. In oltre, jirrizulta wkoll li kull distributur onora u rrispetta t-territorji tad-distributuri l-ohra, kif rizultanti mill-ftehim partikolari ta' kull distributur, b'mod illi ma kien hemm l-ebda distributur li ddistribwixxa cilindri tal-gass barra mit-territorju partikolari allokat lilu. Di piu', d-distributuri agixxew flimkien sabiex jipprevjenu lill-Liquigas milli tiddistribwixxi c-cilindri tal-gass, inkluz billi bblukkaw fizikament it-trakkijiet tal-Liquigas. Jirrizulta wkoll li l-GRTU, bil-*Press Releases* li harget u bid-direttivi li tat lid-distributuri, agixxiet f'isem id-distributuri b'mod li ppruvat tipprotegi l-esklusivita' territorjali taghhom u ghalhekk hadmet sabiex izzomm fis-sehh l-*Standard*

Agreements. Ghalhekk, hu evidenti li l-*Standard Agreements* jikkostitwixxu akkordju bejn intraprizi filwaqt li l-agir tad-distributori u tal-GRTU jikkostitwixxi prattici miftiehma li r-rizultat taghhom hu l-prevenzjoni, r-restrizzjoni u d-distorsjoni tal-kompetizzjoni f'Malta u kwindi tali akkordju u prattici miftiehma huma bi ksur tal-Artikolu 5 tal-Att;

Illi t-Tribunal jaqbel ukoll mar-Rapport fejn dan jikkonkludi li l-*Standard Agreements* u l-agir tad-distributori u tal-GRTU jiksru wkoll l-Artikolu 101 tat-TFUE. Dan l-Artikolu ghandu l-istess effetti tal-Artikolu 5 tal-Att bid-differenza li l-Artikolu 101 tat-TFUE jirreferi ghal daww il-akkordji, decizjonijiet u prattici li jistghu jolqtu l-kummerc bejn l-Istati Membri, filwaqt li l-Artikolu 5 tal-Att hu limitat territorjalment ghal Malta. Il-*European Commission's Guidelines on the effect on trade concept contained in Articles 81 (101) u 82 (102) of the Treaty*¹ jipprovdu *inter alia* illi: *Agreements and practices that affect the competitive structure inside the Community by eliminating or threatening to eliminate a competitor operating within the Community may be subject to the Community competition rules. When an undertaking is or risks being eliminated the competitive structure within the Community is affected and so are the economic activities in which the undertaking is engaged.*² *The application of the effect on trade criterion is independent of the definition of relevant geographic markets. Trade between Member States may be affected also in cases where the relevant market is national or sub-national.*³ In oltre, *The function of the notion 'may affect' is to define the nature of the required impact on trade between Member States. According to the standard test developed by the Court of Justice, the notion 'may affect' implies that it must be possible to foresee with a sufficient degree of probability on the basis of a set of objective factors of law or fact that the agreement or practice may have an influence, direct or indirect, actual or potential, on the pattern of trade between Member States. As mentioned in paragraph 20 above the Court of Justice has in addition developed a test based on whether or not the agreement or practice affects the competitive structure. In cases where the agreement or practice is liable to affect the competitive structure inside the Community, Community law jurisdiction is established.*⁴ *The effect on trade criterion*

¹ Commission Notice 2004/C 101/07

² Ibid. Para. 20

³ Ibid. Para. 22

⁴ Ibid. Para. 23

incorporates a quantitative element, limiting Community law jurisdiction to agreements and practices that are capable of having effects of a certain magnitude. Agreements and practices fall outside the scope of application of Articles 81 and 82 when they affect the market only insignificantly having regard to the weak position of the undertakings concerned on the market for the products in question (29). Appreciability can be appraised in particular by reference to the position and the importance of the relevant undertakings on the market for the products concerned.⁵ The assessment of appreciability depends on the circumstances of each individual case, in particular the nature of the agreement and practice, the nature of the products covered and the market position of the undertakings concerned. ... The stronger the market position of the undertakings concerned, the more likely it is that an agreement or practice capable of affecting trade between Member States can be held to do so appreciably.⁶

Illi applikati dawn il-linji gwida ghall-kaz in ezami, t-Tribunal jaqbel mar-Rapport fejn jinghad illi: “... *the Standard Agreements and the conduct of the Distributors and of the GRTU are capable of deterring establishment and are capable of affecting the competitive structure of the market.*” Fil-fatt, ghalkemm in segwitu ghall-liberalizzazzjoni tas-suq tal-LPG, l-Easygas u l-Liquigas ottjenew licenzja sabiex jittrasportaw, jiddistribwixxu u jbieghu cilindri tal-gass LPG, huma gew effettivament inibiti milli jaghmlu dan mid-distributori, bl-ghan tal-GRTU. Tali agir jaffettwa l-kummerc bejn l-iStati Membri u ghandu bhala l-ghan tieghu l-prevenzjoni, ir-restrizzjoni jew id-distorsjoni tal-kompetizzjoni fis-suq. Ghalhekk, dan kollu, in vista anke tal-posizzjoni li jgwadu l-partijiet fis-suq tal-LPG f'Malta, jissodisfa lit-Tribunal illi jirrizulta wkoll ksur tal-Artikolu 101 tat-TFUE;

Illi t-Tribunal jaqbel ukoll mal-konkluzjoni tar-Rapport fejn jinghad illi ghall-perjodu bejn l-1 ta' Mejju 2004 sal-31 ta' Jannar 2009, meta n-negozju tal-Enemalta gie ttrasferit lill-Liquigas, l-Enemalta agixxiet bi ksur tal-Artikolu 101 TFUE u tal-Artikolu 5 tal-Att, billi kienet parti mill-*Standard Agreements*. Ghalkemm it-Tribunal japprezza l-argument mressaq mill-Enemalta illi l-*Standard Agreements* saru fl-isfond, u sabiex jikkristallizzaw, il-prattici precedenti u saru anke bl-ghan socjali illi l-konsumatur,

⁵ Ibid. Para. 44

⁶ Ibid. Para. 45

specjalment dak vulnerabbli, ikun qieghed jinqeda tajjeb u jkollu access ghal dan is-servizz importanti, pero' dan ma jezonerax il-ftehim in kwistjoni mir-regoli tal-kompetizzjoni kif misjuba fl-Att. It-Tribunal lanqas ma jaqbel illi l-Enemalta helset mir-responsabbilita' taghha nhar it-13 ta' Ottubru 2000 meta giet svestita mill-funzjoni taghha ta' regolatur tas-settur a favur l-MRA u dan in kwantu ghalkemm ma baqatx responsabbli sabiex tohrog licenzji favur id-distributori, xorta wahda baqghet tforni c-cilindri tal-gass lid-distributori ai termini tal-*Standard Agreements* liema ftehim ma jirrizultax li gie tterminat da parte tal-Enemalta, anzi mir-Rapport jirrizulta⁷ li l-ewwel kundizzjoni tal-licenzja mahruqa mill-MRA favur id-distributori fis-sena 2002 kienet tipprovdi illi: *“Permezz ta' din il-licenzja, id-Distributor hu awtorizzat jipprovdi s-servizz tat-tqassim ta-cilindri tal-gass bieb, bieb taht il-kondizzjonijiet approvati mill-Awtorita' u maghmula minn min jipprovdieh bil-gass dwar it-tqassim ta' distretti bejn id-distributori u l-ordnijiet tal-klijenti”*⁸, liema licenzja baqghet tigi mgedda kull sena sas-sena 2008. Illi ghalhekk jirrizulta li l-esklussivita' territorjali rizultanti mill-*Standard Agreement* baqghet fis-sehh bejn id-distributori u l-Enemalta bejn l-1 ta' Mejju 2004 u l-31 ta' Jannar 2009;

Illi t-Tribunal ma jaqbilx mar-raba' konkluzjoni tar-Rapport illi ghall-perjodu bejn l-1 ta' Frar 2009, u cioe' meta n-negozju tal-Enemalta gie ttrasferit lill-Liquigas, sal-21 ta' Jannar 2011, Liquigas agixxiet bi ksur tal-Artikolu 101 TFUE u l-Artikolu 5 tal-Att billi kienet tiffirma parti mill-*Standard Agreements*. L-Ufficcju jikkontendi li l-Liquigas tiffirma parti mill-*Standard Agreements* in kwantu din giet issurrogata f'tali ftehim mill-Enemalta meta akkwistat in-negozju tad-distribuzzjoni u forniment tal-LPG, pero' mill-provi prodotti ma jirrizultax li l-Liquigas kienet parti jew partecipi f'tali ftehim. Jirrizulta li sa minn qabel gie akkwistat in-negozju tal-Enemalta da parti tal-Liquigas, l-Liquigas innegozjat sabiex hi stess tinghata licenzja ghad-distribuzzjoni tal-LPG, liema licenzja nharget, u dan ghalhekk b'kuntrast ma' dak li jipprovdi l-*Standard Agreement* fir-rigward tal-esklussivita' tad-distribuzzjoni favur id-distributori. In oltre, l-Ufficcju naqas milli jipprova illi l-*Standard Agreements* kienu fil-fatt gew (fi kliem l-Ufficcju) surrogati jew b'xi mod assenjati lill-Liquigas jew novati mill-istess ai termini tal-Artikolu 9 tal-ftehim tas-27 ta' Novembru 2008 bejn l-Enemalta u l-Liquigas (a fol. 133 et. seq.). Fil-fatt, jirrizulta li l-Liquigas ippruvat tidhol fi ftehim gdid mad-

⁷ Para. 26

⁸ Enfasi mizjuda

distributori u kien hemm diskussjonijiet f'dan is-sens, tant li tali ftehim kien gie abbozzat, pero' d-distributori, bl-eccezzjoni ta' whud minnhom, naqsu milli jaccettaw l-istess. Ghalhekk, it-Tribunal jaqbel mas-sottomissjonijiet tal-Liquigas illi ma kienetx taghmel parti mill-*Standard Agreements*. It-Tribunal jaqbel ukoll mas-sottomissjonijiet tal-Liquigas relattivament ghal '*public distancing*' u cioe' li m'hemmx htiega li dan jigi meqjus in kwantu dan kien ikun mehtieg biss li kieku rrizulta li l-Liquigas ippartecipat fl-*Standard Agreements*;

Illi d-distributori John Marmara, Rene Grech, Carmel Formosa u Brian Magro jsostnu li huma minnufih iddistakkaw ruhhom minn mad-distributori l-oħra u minn mal-GRTU b'effett minn Novembru 2011, tant illi sussegwentement irrizenjaw formalment minn mal-GRTU. Jirrizulta illi dawn l-erba' distributori kienu dahlu personalment f'diskussjonijiet mal-Liquigas sa minn Ottubru 2011 bl-ghan illi jigi ffirmat ftehim gdid mal-Liquigas. Gie ritenut mill-Qorti tal-Gustizzja Ewropea illi, "*a public distancing is necessary in order that an undertaking which participated in collusive meetings can prove that its participation was without any anti-competitive intention. For that purpose, the undertaking must demonstrate that it had indicated to its competitors that it was participating in a spirit that was different from theirs. The Court has also held that an undertaking's participation in an anti-competitive meeting creates a presumption of the illegality of its participation, which that undertaking must rebut through evidence of public distancing, which must be perceived as such by the other parties to the cartel.*"⁹ Ghalhekk, it-Tribunal hu sodisfatt li l-intenzjoni ta' dawn l-erba distributori li ma jseguwx u ma jaqblux mal-agir tad-distributori l-oħra u tal-GRTU u kwindi li ma joperawx ai termini tal-*Standard Agreement* kienet manifestament indikata sa minn Novembru 2011;

Illi t-Tribunal ma jaqbilx mal-argument mressaq minn dawn l-istess erba distributori fin-nota ta' sottomissjonijiet taghhom u cioe' illi l-*Standard Agreement* gie formalment rexiss u tterminat bis-sahha ta' ftehim iffirmit bejn il-Gvern u kull wiehed mid-distributori parti mill-proceduri odjerni. Tali ftehim mal-Gvern ma giex esebit u mill-estratt mill-Gazzetta tal-Gvern esebit man-nota ta' sottomissjonijiet ta' John Marmara, Rene Grech, Carmel Formosa u Brian Magro ma jirrizultax li l-*Standard*

⁹ C-634/13 Total Marketing Services v European Commission paras. 20-23

Agreement gie rexiss jew tterminat, u in oltre ma jsir l-ebda accenn ghall-istess *Standard Agreement*. Mill-estratt tal-Gazzetta tal-Gvern imsemmi jirrizulta *inter alia* li l-Gvern iddikjara li t-trasport u d-distribuzzjoni bieb bieb tac-cilindri LPG li jkunu jistghu jingarru lill-Konsumatur ahhari huwa servizz ta' interess ekonomiku generali u li tali servizz gie fdat mill-Gvern lid-distributori ghal perjodu ta' hmistax-il sena effettivi mill-20 ta' Mejju 2014. Gie premess ukoll illi, *"Sabiex tizgura li t-twettiq ta' din l-obligazzjoni ta' servizz ta' interess ekonomiku generali issir b'manjiera li tkun l-inqas restrittiva ghall-kompetizzjoni, m'ghandu jkun hemm l-ebda restrizzjoni ta' awtorizzazzjoni ghal distribuzzjoni u bejgh bl-imnut tac-cilindri GPL li jkunu jistghu jingarru, awtorizzazzjoni li tkun miftuha ghal kull persuna hekk awtorizzata sakemm din il-persuna jew il-fornitur awtorizzat li lilu tkun inghatat awtorizzazzjoni jkun issodisfa kwalunkwe kundizzjoni specifika fi hdan l-awtorizzazzjonijiet u l-legizlazzjoni applikabbli. B'hekk, il-konsumatur ahhari jinghata access ghal suq aktar kompetittiv."* Ghalhekk, filwaqt li t-Tribunal japprezza li tali dikjarazzjoni u affidament jistghu jxejnu l-effetti tal-*Standard Agreement*, gia la darba dan ma jirrizultax li gie formlament itterminat jew rexiss it-Tribunal ghandu jikkonferma l-ewwel konkluzjoni tar-Rapport.

Decide

Dan it-Tribunal ghalhekk qieghed jikkonferma l-ewwel, it-tieni, t-tielet u l-hames konkluzjonijiet tar-Rapport, b'dan illi fir-rigward tad-distributori John Marmara, Rene Grech, Carmel Formosa u Brian Magro t-tieni konkluzjoni tar-Rapport qeghda tigi kkonfermata fil-konfront taghhom limitament fis-sens illi l-agir taghhom jirrizulta bi ksur tal-Artikolu 101 TFUE u l-Artikolu 5 tal-Att ghall-perjodu mill-1 ta' Mejju 2004 sa Novembru 2011.

Onor. Mark Chetcuti LL.D.

Imhallet

Prof. Lino Briguglio

Membru

Anne Xuereb

Deputat Registratur